

PROJE RAPOR

Projenin Adı: OSMANLI'DA CELLÂTLAR

Projenin Amacı: Osmanlı Tarihindeki Cellâtları ve uyguladıkları yöntemleri ve yaşamları hakkında bilgi aktarmak.

Giriş: ‘Osmanlı’da Cellâtlar’ adlı projemiz, şimdiye kadar kimse tarafından ele alınmamıştır. Ancak yazılı ve görsel basında bu konuyla ilgili bilgilere rastlıyoruz.

Yöntem: İnönü Üniversitesi Kütüphanesinde kitaplardan bizzat kendimiz araştırma yaptık, ve projemizle ilgili bilgiler edindik. İnternet ve ansiklopedilerden araştırmalar yaptık, Tarih öğretmenlerinin görüşlerini aldık internet sitesinden görsel bilgi edindik. Bütün bilgileri derledik ve projemizi sonlandırdık.

BEN GÜNAHSIZIM CELLÂTLIK BENİM MESLEĞİM

“Para almak için adam asmıyorum, adam astığım için para alıyorum.”

(Kara Ali)

Sessiz ve kararlıdır, ‘ölüm’ emri aldıklarında kurbanlarının kanıyla hayat bulurlar. Cellâtlara emri yeter ki iktidar versin. Cellâda göre; kurban, ölümü hak etmiştir. Cellâtlığın bir meslek olarak, ne zaman ortaya çıktığı tespit edilmemekle birlikte eski Roma’da ölüm cezalarının önceleri halk tarafından yerine getirildiği ve daha sonraları ise bu iş için, özel görevliler tayin edildiği kaynaklarda yer alıyor.

Avrupa ülkelerinde infaz görevinin değişik kişiler tarafından yerine getirildiği, mesela Ortaçağ’da Almanya ve Rusya’da idam kararlarını bazen hakimın uyguladığına tarih kaynaklarında yer verilmiştir.

Fransa’da XIII. Yüzyıldan itibaren yüksek adaletin infazcısı sıfatıyla merkezde ve eyaletlerde cellâtlar bulundurulurdu. Cellât kelimesi Arapça “ kırbaçlamak” , anlamına da gelen merhametsiz, zalim, kan dökücü tanımlarını da içerisinde bulundurur. Zamanla “ idam hükümlerini yerine getiren adam” anlamında da kullanılmaya başlanan cellat kelimesi divan şairlerinin vazgeçilmez bir ögesi oluşturur.

Divan şairleri; Sevdiklerine yada övdüklerine cellatlık tanımlaması getirirken. Güzellerin gözlerini, ‘cellâdın bakışları’ ile eş anlamda tutmuşlardır. Gamzelerde şairlerin vazgeçilmez temalarıdır ve gamzeler her defasında cellâtlara benzetilmiştir.

“ Afet can dediler gamzet cellâdın için

Nahil gül söylediler kaameti şem şadın için”

(NEDİM)

Cellât kelimesi, Türklerde de tıpkı Araplarda olduğu gibi sadece ‘ kırbaçla dayak cezalarını yerine getiren kimseler’ için kullanılırdı. Daha sonraları ölüm cezaları ya da işkence yapan kimselere cellât adı verildi. Osmanlı İmparatorluğu devrinde bu anlam, tamamen yerleşmiş, hatta kurumsallaşmıştır.

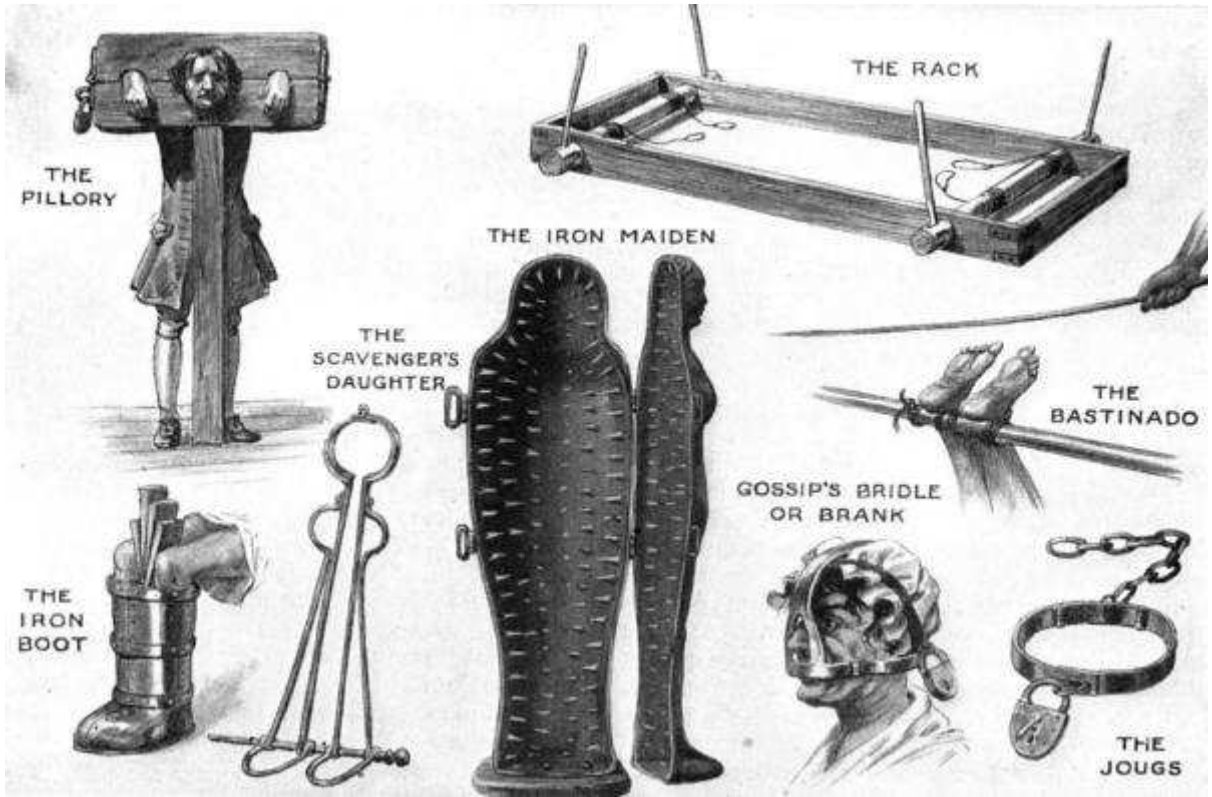
İslam Dünyasında da ölüm cezalarının infazı için çeşitli kimseler görevlendirilmiştir. Asr-ı Saadet döneminde ölüme mahkûm olanları bizzat Hz. Peygamberin emriyle boyunlarının vurulduğu bilinmektedir. Evliya Çelebi, ‘Esnaf-ı Cellâdın-ı Bîaman’ başlığı altında cellâtların pirinin Hz. Peygamber huzurunda bir katilin başını gövdesinden ayıran ‘ **Eyyub-i Basri**’ olduğunu söylemektedir. Ayrıca Eyyub-i Basri’nin infazından önce öldürülecek kişiyi yıkattığını, boynunu kibleye çevirdiğini kılıcı iki eliyle kullandığını, infazdan sonra ise hazır bulunanlara ruhu için ‘Fatıha’ okuttuğunu belirtmektedir.

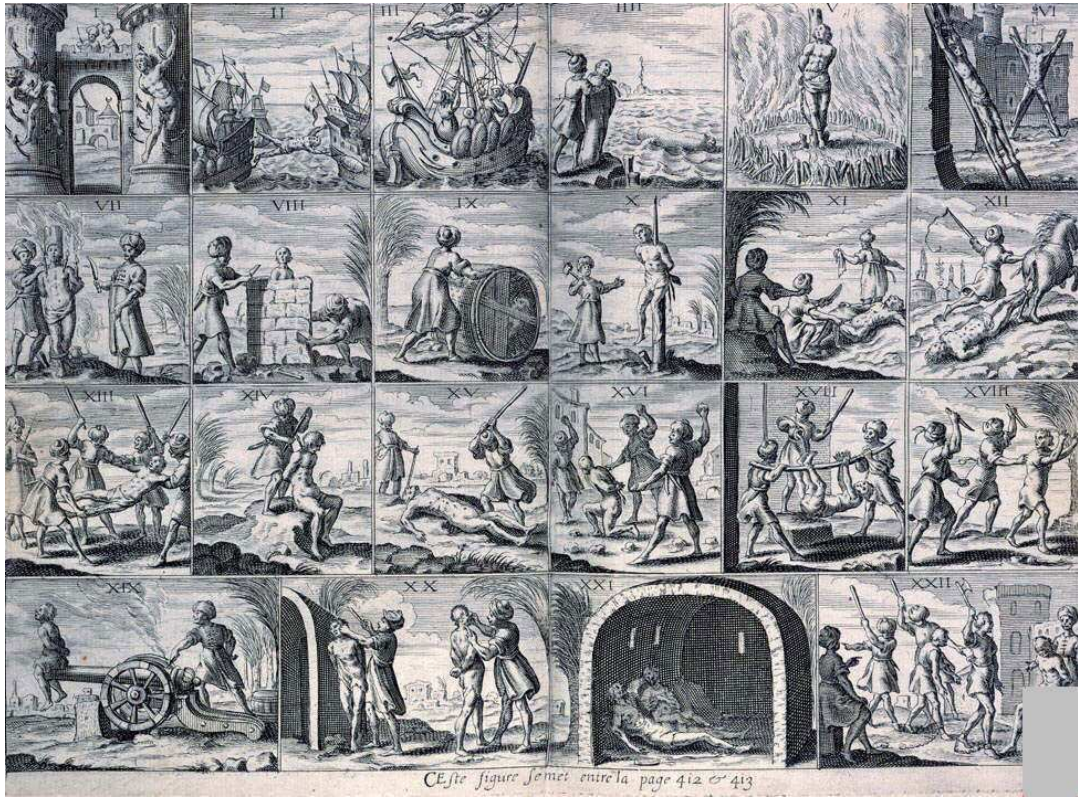
Osmanlı Devletinde İslam dinini yaşadığı için Cellâtlık konusunda dini ve toplum açısından sakınca görülmemiştir.

‘Onlar Cellâttır... Padişah, sadrazam, nazır, paşa, asker, milis, kardeş ve dost asarlar... Makamları yoktur, hükümleri vardır. Asarlar asılırlar, vururlar ve vurulurlar.’

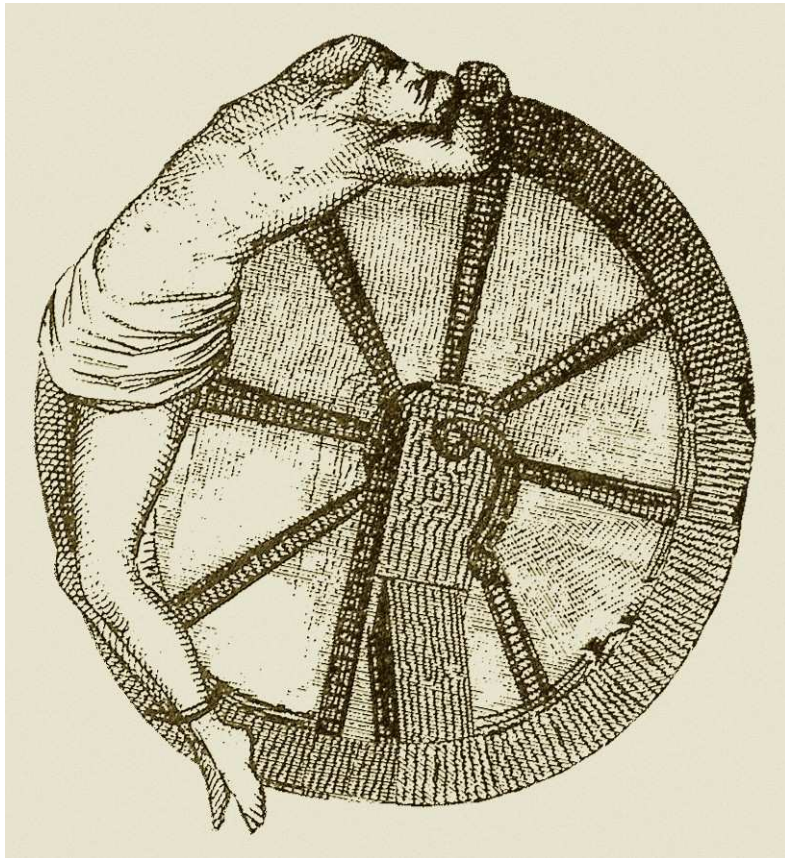
Ergün Hiç yılmaz

Bütün bu infazlar sırasında, zavallıların çektiği acıyı anlatmakla tarif edilecek gibi değil. *Cellâdın, daha öldürücü darbeyi indirmesinden önce mahkûmların dehşetten öldüğü çok görülmüştü.*

Cette figure se met entre la page 412 & 413

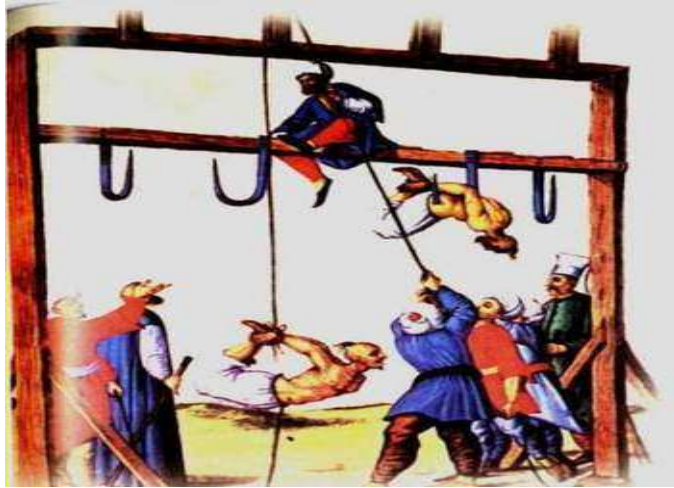
ÇENGELE ASMAK

Çengel, İstanbul'da emin önünde burcu şeklinde yapılırdı bu burcun bir adam boynunda yüksek yerine muhtelif büyüklükte ve uzunlukta başları yukarıya doğru kıvrık ve sivri keskin bir tarak şeklinde bir sıra kasap dükkânlarda olduğu gibi çengeller konurdu.

Mahkûm anadan doğma soyulur elleri ayakları çekilir ve sonra birden bu müthiş çengellerin üzerine bırakılırdı.

Mahkûm vücuduna saplanan çengellerden bazen hemen ölür, bazen de bir süre acı çektikten sonra can verirdi. Halk ise idam izlerdi. Moraran cesetlere "Çengel lalesi" denirdi. Bunun nedeni cesetlerin morarıp lale rengini almasından dolayı bu isim verilmiştir.

Çengel cezasına eşkıya ve korsanlar çarptırılırdı. Kaptan paşalar donanma ile Akdeniz'den dönerlerken daima bir miktar korsan tutup getirirlerdi. Bunlardan bir kısmını kadırgaların direklerine astırır, limana pür dehşet getirir, bir kısmını da çengele saklardı.

ÇARHIMA GERMEK

Çarmıha germek de, eşkıya'ya ve bil hassa casuslara uygulanırdı.

Mahkûm gene çırılçıplak edilip, kolları ve bacakları açık, yüzükoyun bir şekilde çarmıh üstüne sımsıkı bağlanırdı. Omuz başları ve baldırları kaba bir bıçak ile oyularak buralara yağ mumları dikilir ve yakılır, çarmıh, üzerindeki mahkûm ile birlikte bir devenin sırtına bağlanarak şehirde dolaştırılır, teşhir edilirdi.

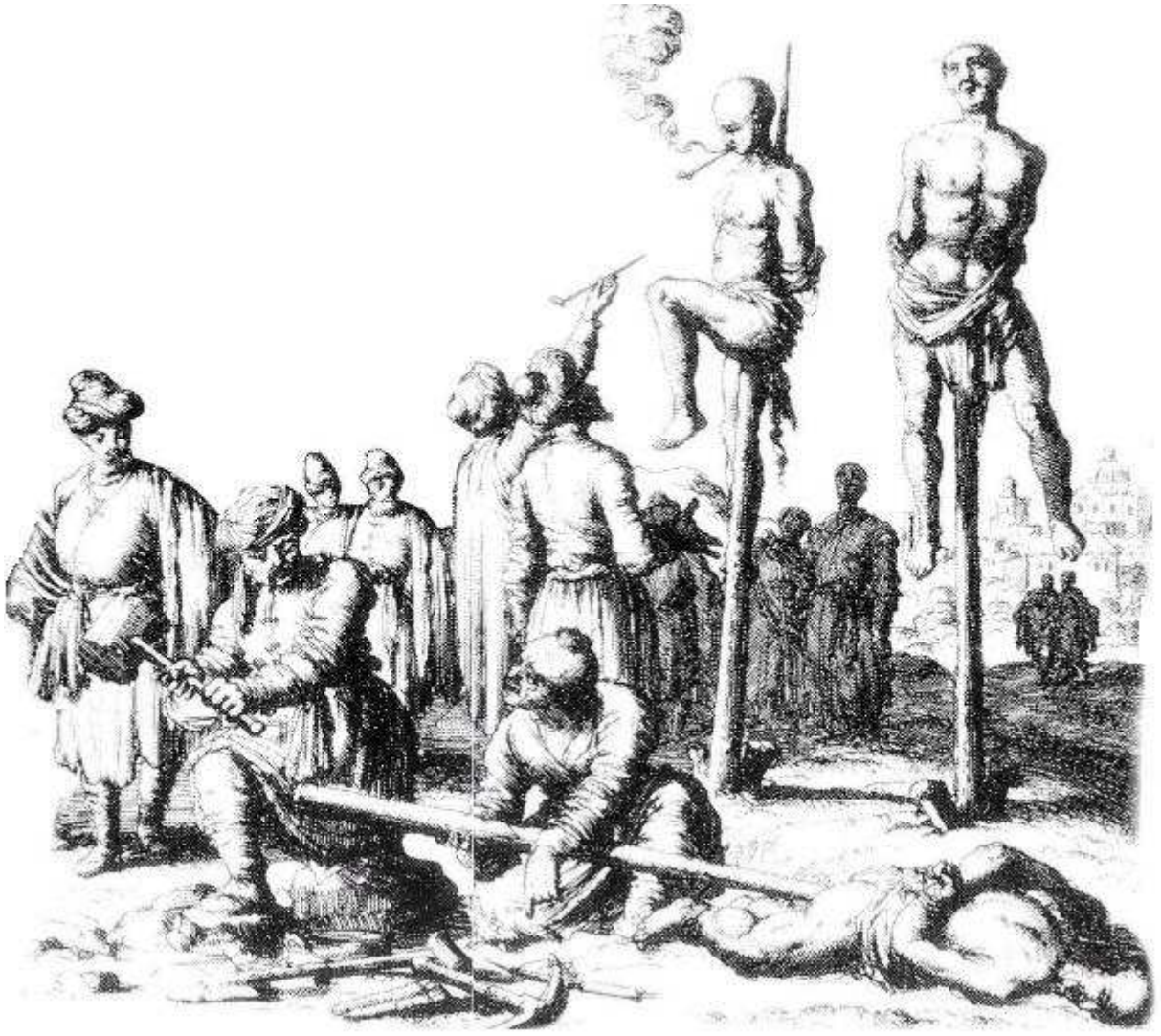
Eğer mahkûm ölmezse, akşamüstü asılırdı. On yedinci asrın ortasında saraya karşı isyan hareketi başlatan Abaza Mehmet Paşa'nın İstanbul'da tutulan casusları böyle idam edilmişti.

KAZIĞA OTURTMAK

Kazığa oturtmak şeklinde yapılan infazlarda korkunçtu. Kazığa vurma cezasında kullanılan kazık denilen alet, değişik olan ve genellikle iki tür maddeden yapılırdı. Kazık ya demirden ya

da ağaçtan elde edilirdi. Genellikle ağaçtan yapılan kazık revaçtaydı. Ağaçtan yapılmasının nedeni, yapılışının pratik oluşu ve mağduru daha yavaş ve acı çektirerek öldürmesidir. Bu cezanın uygulanması için kullanılan kazığın bilek kalınlığında veya ona yakın olması gerekir. Kazığa vurarak öldürme cezası, insanlığa bulanana en acılı öldürme yöntemlerinden birisidir. Kazak genellikle sabit bir yere çakılır. Bazı yazarlar kazığın sabit tutulduğundan bahsetmektedirler. Kazık cezası bu şekilde de uygulanmaktadır. Ama genellikle yere veya yere bitişik bir şeye sabit hale getirilir. Cezanın uygulandığı kişi elleri ve ayaklarından bağlanır. Kazık iyice yağlanır. Cezanın uygulandığı kişi kazığın üzerine oturtulur. Kazık üzerine oturtulan kişinin makatından itibaren vücudunda yırtılmalar başlar. Makatı yırtan kazık önce bağırsakları sonra da sırasıyla yolu üzerinde ki tüm iç organları delerek geçer. Kazığın vücudu delmesi, ta ki kazığın sonunun gelmesine veya kazığa uçunun kazığa oturtulan kişinin kemiklerine gelip dayanması ile son bulur. Kazık insan vücuduna yavaş yavaş girdikçe vücudun iç organları parçalanan kişi her saniye tarifi imkânsız bir acı çeker. Kazık cezasının işkenceden başka insan onuruna aykırı bir yanı da vardır. İnsanın poposuna kazık çakılarak öldürülmesi en aşağılayıcı bir öldürme yöntemidir. Kazık cezası Osmanlı Devletinde sıkça uygulanmış bir ceza türüdür. Kazık cezası genelde hırsızlara çok uygulanırdı. En sık isyancılara reva görülür.

Kaynaklar:

- Ölümün Soğuk Elçisi CELLÂT (Muhammed PAMUK) (Yeditepe Yayınevi)
- Osman KILIÇ (Tarih Öğretmeni)
- İnternet
(<http://www.google.com.tr/search?q=cellatlar&hl=tr&tbo=u&tbm=isch&source=univ&sa=X&ei=Ke78UIiYH9GDhQe4loC4BA&sqi=2&ved=0CCgQsAQ&biw=1024&bih=677>)
- <http://tr.wikipedia.org/wiki/Cellat>